

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2550 เป็นต้นมาท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเกินกว่าจะคาดการณ์ได้แน่นอน ทั้งภาคเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและวัฒนธรรมล้วนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งหมด ประเทศต่างๆ พยายามที่จะปฏิรูปหรือปรับเปลี่ยนระบบหรือกลไกทางสังคมต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ให้นำพาสังคมไปสู่ความมั่นคง ยั่งยืน สำหรับประเทศไทยการพัฒนาประเทศทุกขั้นตอนต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ เป็นไปตามขั้นตอน รวมทั้งการเสริมสร้าง ศีลธรรมและสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ ฉบับที่ 10 - 11 (ปี 2550 - 2559) เป็นต้นมาได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วน ในสังคมและมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” ปรับเปลี่ยนวิธแบบแยกส่วนมาเป็น บูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551 : 3)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ใน มาตรา 49 ได้กำหนดให้ ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 12 ปี โดยให้ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ใน สภาวะยากลำบาก ต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษา โดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น นอกจากนี้ การจัดการศึกษาของบมขององค์วิชาชีพหรือเอกชนการศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตก็ได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมจากรัฐ และ มาตรา 52 กล่าวว่า เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวได้รับสิทธิเพิ่มขึ้นในการพัฒนาด้าน ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550 : 19-20) สำหรับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 ยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความ สามารถ เรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริม ให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณภาพ กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา สถานศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุดจะต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นการบริหารจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมให้ทุกคนทุก ฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 79)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2551 ในฐานะหน่วยงานหลักที่ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นองค์กรหลักในการสร้างสังคมอุดมปัญญา ด้วยการจัดการให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ประชาชนอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ซึ่งมีภารกิจในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย นักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่มีคุณลักษณะความต้องการและเป้าหมายการจัดการศึกษาแตกต่างจาก กลุ่มเป้าหมายนักเรียนในระบบโรงเรียน จึงได้พัฒนาหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยมีแนวคิด หลักการและ ปรัชญา ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ มีความรู้ประสบการณ์ในชีวิตมาพอสมควร สาระการเรียนรู้ที่จัดให้จึงพัฒนาให้เหมาะสมกับวัย เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามสภาพการดำเนินชีวิตจริง ทั้งนี้ได้ยึดสาระมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นงานที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยเป็นอย่างดี สามารถนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติอย่างผู้ชำนาญการจึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาประชาชนทุกระดับ ทุกวัย ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ นำไปสู่การ สร้างสรรค์สังคมอุดมปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 32)

การขับเคลื่อนงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผ่านมาเกิดปัญหา การบริหารจัดการขึ้นบางประการ ส่งผลให้สังคมส่วนใหญ่มองการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นทางเลือกสุดท้าย โดยมองว่าผลผลิตของการศึกษานอกระบบยังไม่มี คุณภาพ กลุ่มเป้าหมายไม่สามารถเข้ารับบริการได้อย่างต่อเนื่อง ขาดความพร้อมทางด้าน เทคโนโลยี ไม่ส่งเสริมหน่วยงานอื่นเข้าร่วมจัดการศึกษา บุคลากรขาดทักษะและประสบการณ์ ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารและทีมงาน ขาดทักษะในการบริหารและบริการลูกค้าใหม่อย่าง เป็นระบบต่อเนื่องและมีมืออาชีพ สาเหตุสำคัญอาจเกิดจากบุคลากรและผู้บริหารศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ยังไม่เข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

สภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับชั้นพื้นฐานรอบ 2 (2549 - 2553) พบว่า คุณภาพของหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ คุณภาพ ของผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับปรับปรุง และผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ อยู่ในระดับ พอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน, 2553 : 11) ซึ่งทางหน่วยงานที่รับผิดชอบได้พยายามปรับปรุงแก้ไข โดยในด้านคุณภาพของหลักสูตรนั้น

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ได้ประสานความร่วมมือหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อปรับปรุงรูปแบบของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ได้หาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา โดยมีการอบรมพัฒนา และฝึกฝนประสบการณ์ในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ ด้านผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์หน่วยงานได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยติดตามตรวจสอบ โดยประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมนิเทศติดตามผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจากการดำเนินงานแก้ไขปัญหาจากปี 2553 - 2556

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อค้นพบว่า การบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ถ้าตราบดีการบริหารงานยังขาดประสิทธิภาพก็จะเกิดความสูญเสียส่งผลต่อการศึกษาตกต่ำลงไปทุกที การศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยที่ผ่านมายังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 5 พันธกิจจึงยังไม่สามารถสรุปสภาพปัญหาของการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานว่ามีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง และยังมีความต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามพันธกิจ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่อจะได้เป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามพันธกิจของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และกลุ่มโซนโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมหาสารคาม ตามสถานภาพตำแหน่ง และตามกลุ่มโซนของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

สภาพการบริหารงานตามพันธกิจของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และตามกลุ่มโซน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 159 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 13 คน
1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 13 คน
1.1.3 ครู กศน.ตำบล	จำนวน 133 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ได้มาจากประชากรโดยการสุ่มตามตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 13 คน
1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 13 คน
1.2.3 ครู กศน.ตำบล	จำนวน 99 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาได้จากการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 7 – 8) ประกอบด้วย

- 2.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ
- 2.2 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
- 2.3 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
- 2.4 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
- 2.5 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่งและกลุ่มโซนในการบริหารงานของบุคลากร

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 5 ภารกิจ (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 7 – 8)

- 3.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ
- 3.2 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
- 3.3 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
- 3.4 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
- 3.5 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

4. พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคามจำนวน 13 อำเภอ

5. ระยะเวลาของการศึกษา ระหว่างเดือน สิงหาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2556

นियามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หมายถึง การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งออกเป็น 5 พันธกิจ คือ

1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ หมายถึง การจัดกิจกรรมการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาในหลักสูตรเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรูปแบบ วิธีการที่เหมาะสม และมีสาระหลักสูตรที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

1.2 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ หมายถึง เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล โดยให้บุคคลในชุมชนที่สนใจ ประกอบอาชีพระยะสั้นในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่จะประกอบอาชีพเป็นอาชีพเสริม ทั้งยังจัดอบรม เพื่อให้การพัฒนาตามศักยภาพในอาชีพ เป็นการเพิ่มช่องทางในอาชีพ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและการเพิ่มมูลค่าให้กับอาชีพ โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ต้องการเรียนรู้ทักษะอาชีพ แต่ไม่อาจนำไปประกอบอาชีพได้ กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเพื่อเข้าสู่อาชีพ กลุ่มผู้มีอาชีพเดียวกัน ที่ต้องการพัฒนาอาชีพของตนให้ดียิ่งขึ้น และกลุ่มที่ต้องการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้พัฒนาอาชีพตนเอง

1.3 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการศึกษเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคล มุ่งที่จะเสริมสร้างความสามารถให้กับบุคคล เพื่อให้มีทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาเฉพาะด้าน ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และแต่ละสถานการณ์ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการการเรียนรู้ต่างๆ ในชีวิตประจำวันเข้าด้วยกัน ส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งใช้กระบวนการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความเอื้ออาทร มีคุณธรรม จริยธรรม สืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกำหนดทิศทางการพัฒนาของสังคมและชุมชนตามแนวทางตามระบบประชาธิปไตย โดยให้มีกิจกรรมการพัฒนาสังคมและชุมชน การนิเทศการการศึกษา จัดค่ายเยาวชนประชาธิปไตย/ค่ายประชาชนประชาธิปไตยและจัดกิจกรรมธรรมะเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

1.5 การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และทุกช่วงวัยของชีวิต ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากประสบการณ์การทำงาน สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้เจตคติ ทักษะ

ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้สามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. สถานภาพตำแหน่งของบุคลากร หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2.1 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติตามที่กำหนด ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโดยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 13 อำเภอ

2.3 ครู กศน. ตำบล หมายถึง บุคลากรผู้รับผิดชอบในการสอนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียน ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม

3. กลุ่มโชน หมายถึง การจัดแบ่งกลุ่มเพื่อการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย กลุ่มโชนตักสิลา กลุ่มโชนรังมันปู กลุ่มโชนพยัคณายาง และกลุ่มโชนลุ่มน้ำชี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สามารถนำไปประยุกต์และพัฒนากิจการงานด้านการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

2. คณะครู กศน.สามารถนำข้อมูลของงานวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนากิจการงานด้านการจัดการศึกษาตามพันธกิจได้เป็นอย่างดี

3. ผลการวิจัยนี้เมื่อได้นำไปใช้ในการบริหารงานแล้วจะสามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น